

Rețeaua artificială de știri false Rolul AI în campaniile de dezinformare ale Rusiei cu privire la războiul rusesc din Ucraina

Claudiu Codreanu

Rețeaua artificială de știri false. Rolul AI în campaniile de dezinformare ale Rusiei cu privire la războiul rusesc din Ucraina¹

Claudiu Codreanu²

Analist

Institutul Diplomatic Român

ABSTRACT: Federația Rusă nu poate să își asigure o înfrângere completă și rapidă a Ucrainei pe front, astfel că încearcă să convingă Kyivul și partenerii occidentali să accepte o pace injustă. Încă de la începutul conflictului Rusiei împotriva Ucrainei, după demonstrațiile Euromaidan din 2013-2014, Moscova a lansat o campanie de influență hibridă împotriva statelor europene și euro-atlantice, cu scopul de a submina instituțiile guvernamentale, de a crește polarizarea în societate, dar și de a scădea încrederea populației în propriile state. În ceea ce privește campaniile de influență rusești din ultimii ani, obiectivele acestora sunt în strânsă legătură cu războiul de agresiune împotriva Ucrainei. Principalul obiectiv urmărit de Federația Rusă este de a influența opinia publică cu privire la războiul ruso-ucrainean – o încercare de a scădea sprijinul public pentru acordarea de asistență apărării ucrainene. Mai mult, Moscova a integrat în campaniile de dezinformare noile instrumente bazate pe inteligență artificială (AI), utilizând AI-ul pentru generarea de texte, imagini și clipuri video, dar și pentru a disemina rapid dezinformările pe platformele sociale. Astfel, campaniile de dezinformare rusești nu afectează direct operațiile militare din Ucraina, dar au un rol indirect prin eforturile de a scădea nivelul asistenței de securitate și umanitară pentru Kyiv, slăbind capacitățile de apărare.

CUVINTE CHEIE: Rusia, dezinformare, Europa, Ucraina, AI.

¹ Această publicație se bazează exclusiv pe surse deschise. Opiniile exprimate aparțin în întregime autorului și nu reflectă neapărat poziția instituției.

² claudiu.codreanu@idr.ro

INTRODUCERE

În ultimii doi ani, au început să apară în prim-plan campanii de dezinformare ale Federației Ruse prin utilizarea de instrumente pe bază de inteligență artificială (AI) pentru a slăbi coeziunea europeană cu privire la Ucraina, pentru a scădea nivelul sprijinului pentru eforturile ucrainene de apărare și pentru a promova narațiuni false sau alterate cu privire la războiul ruso-ucrainean.

Principalul obiectiv urmărit de Federația Rusă este de a influența opinia publică cu privire la războiul ruso-ucrainean – o încercare de a scădea sprijinul public pentru acordarea de asistență apărării ucrainene. Campaniile invocă recurent situația economică din Europa, inflația, prețurile crescute la energie și alte utilități, dar și „inevitabilitatea victoriei rusești”, exacerbarea corupției din Ucraina sau exagerarea victoriilor rusești de pe front. Aceste campanii de influență pot promova anumite figuri politice sau partide care vor limitarea sau sistarea sprijinului pentru Ucraina, dar și ameliorarea sancțiunilor impuse Rusiei.

Rusia a integrat tehnologiile emergente ale ultimilor ani în campaniile de influență hibridă și, mai specific, în campaniile de dezinformare împotriva statelor europene și ale comunității statelor occidentale. De la utilizarea canalelor și platformelor de media controlate de stat (ex. *Sputnik*, *Russia Today*), Rusia a început utilizarea substanțială a instrumentelor de inteligență artificială și exploatarea algoritmilor care stau la baza platformelor de social media. Scopul este de a crește capacitatea de producere în masă de materiale de dezinformare și generarea rapidă sau chiar automată a acestora (imagini, texte, video), traduceri rapide pentru a disemina narațiunile rusești și pro-ruse într-o gamă variată de țări, și utilizarea de așa-numite „ferme de boți” asistate de sisteme AI pentru a disemina în masă conținutul online prin rețele de website-uri false sau clonate, conturi și grupuri online false și exploatarea algoritmilor pe platformele de social media. Obiectivul politic și strategic al Federației Ruse este de a polariza societățile europene, precum și de a legitima și promova narațiunilor pro-ruse și anti-ucrainene. Iar, în ceea ce privește războiul împotriva Ucrainei, obiectivul principal este de a convinge populațiile europene să accepte sau chiar să promoveze eforturile de a face concesii către Rusia și de a cere o pace rapidă, dar injustă pentru Kyiv.

CAMPANII RECENTE

În ultimele luni ale acestui an, campaniile de dezinformare ale Rusiei s-au concentrat pe utilizarea de site-uri false de știri și diseminarea de video-uri generate cu AI prin care să încerce demoralizarea ucrainenilor. Kyivul a acuzat Moscova că utilizează TikTok pentru a desfășura campanii de dezinformare care urmăresc demoralizarea societății ucrainene și subminează rezistența împotriva invaziei rusești (Dixon & Beznosiuk 2025). Mai mult, Rusia a început să utilizeze instrumente AI pentru a genera video-uri cu „oameni obișnuiți” din Ucraina care transmit mesaje pesimiste cu privire la război.

În una dintre campaniile mai recente de dezinformare cu privire la războiul ruso-ucrainean, platformele de social media au început să fie inundate cu video-uri generate de AI în care „soldați ucraineni” tineri plâng că sunt trimiși „forțat” să lupte în război și evocă o situație devastatoare pe front (Zadorozhnyy 2025). Video-urile artificiale sunt diseminate pe platforme mari precum TikTok sau X, unele ajungând la milioane de vizualizări. Campania vizează atât publicul intern din Ucraina – pentru a induce panică în rândul populației și pentru a slăbi coeziunea internă și încrederea în leadership-ul ucrainean, dar și publicul internațional – pentru a slăbi sprijinul occidental, pentru a scădea încrederea în armata ucraineană, dar și pentru a prezenta războiul drept un act de orgoliu al Președintelui Volodimir Zelenski. Mai mult, chiar dacă majoritatea video-urilor apar în ucraineană, sunt diseminate și versiuni în rusă sau în engleză, în funcție de publicul țintit (Zadorozhnyy 2025).

ROLUL AI. CONTEXT

Rusia are un istoric bogat în desfășurarea de campanii de dezinformare și de influență în statele euroatlantice, existând exemple notabile de la alegerile din Ucraina (2014), SUA (2016), Franța (2017 – MacronLeaks), până la situații mai recente precum eforturile de a influența și submina alegerile din Republica Moldova și România (2024-2025). Principalele medii de diseminare a campaniilor de dezinformare până la emergența noilor tehnologii pe bază de AI erau platforme media de stat precum *Russia Today* (RT) și *Sputnik*, „ferme de troli” și oameni plătiți să creeze și disemineze conținut online.

Think tank-ul RUSI arăta într-un raport din 2025 că actorii de dezinformare afiliați statului rus au investit considerabil în tehnologii AI pentru a influența publicul european încă

de anul trecut (Walner et al. 2025). Rusia utilizează software-uri AI generatoare pentru a crea articole false sau postări de social media, imagini și video-uri false, dar și pentru automatizarea diseminării conținutului fals pe platformele sociale prin utilizarea de boți asistați de AI și conturi false (Walner et al. 2025). **Software-urile AI asigură o producere rapidă, ieftină și la scară largă de texte, imagini și video-uri credibile.** În plus, acestea permit personalizarea narațiunilor rusești pe anumite categorii sociale și populații diverse, precum și promovarea acestora în diferite limbi și pe diferite platforme sociale.

Cele mai notabile campanii de dezinformare ale Rusiei împotriva statelor europene din ultimii ani au fost Doppelgänger, Matryoshka, Storm-1516 și Portal Kombat – toate acestea fiind atribuite Moscovei de către UE (Boutemeur et al. 2025). Doppelgänger a vizat cetățenii din Franța, Germania și Polonia, obiectivul fiind promovarea unor sentimente anti-UE în contextul agresiunii rusești din Ucraina. Campania a presupus crearea de site-uri false care imitau site-uri guvernamentale și platforme media occidentale pentru diseminarea știrilor false publicate pe acestea în rețele vaste care manipulau algoritmi platformelor de social media și rulau reclame plătite pe Meta (ENISA 2025). Într-un alt exemplu, Rusia a creat rețeaua *Pravda* – o serie de portaluri false care preiau și împachetează diferit, în funcție de publicul vizat, narațiuni pro-ruse publicate de canale de social media și site-uri oficiale rusești (Châtelet 2025).

Totodată, **Rusia a întreprins și eforturi de a exploata (cu succes) algoritmi care stau la baza unor platforme de social media.** O investigație vastă a mai multor instituții media independente din UE a dezvăluit în 2024 că platforma TikTok și algoritmul acesteia a fost exploatat de Federația Rusă în campanii de dezinformare în mai multe țări europene, inclusiv România, Estonia, Germania sau Slovacia (Context 2024). Mai mult decât atât, Rusia nu doar că a utilizat instrumente AI pentru a genera conținut fals, ci chiar a întreprins eforturi de a manipula articole din Wikipedia pentru ca platformele AI (precum ChatGPT) să genereze direct narațiuni pro-ruse în anumite situații (Châtelet 2025).

EFACTE ASUPRA RĂZBOIULUI RUSO-UCRAINEAN

Campaniile informaționale ale Federației Ruse au țintit cu precădere Ucraina, statele membre UE și NATO, dar și state din așa-numitul „sud global”, pentru a legitima invazia ilegală asupra Ucrainei, dar și pentru a submina rezistența ucraineană față de războiul rusesc. Un raport din 2025 al Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE)

precizează că Ucraina a rămas ținta principală a campaniilor informaționale rusești. Conform raportului SEAE, obiectivele principale ale Rusiei sunt slăbirea eforturilor Kyivului de a se apăra în fața invaziei rusești și erodarea sprijinului occidental pentru Ucraina prin influențarea percepțiilor globale cu privire la războiul rusesc în favoarea narațiunilor Kremlinului.

Cu toate acestea, Barometrul Eurostat din primăvara anului curent arată că europenii continuă să aibă opinii favorabile față de Ucraina, mai mult de jumătate dintre aceștia fiind în favoarea furnizării de asistență Ucrainei (inclusiv militară), precum și de a impune sancțiuni Rusiei (Eurobarometer 2025). Cu toate acestea, **proporția celor care sprijină continuarea asistenței pentru Ucraina este în scădere**. Totodată, un sondaj al ECFR arată încă din 2024 că a scăzut procentul europenilor care vor continuarea sprijinului acordat Ucrainei pentru eliberarea teritoriilor ocupate de Rusia, crescând în schimb numărul celor care sunt în favoarea ideii ca Europa să preseze Kyivul să negocieze un acord de pace cu Rusia (Krastev & Leonard 2024). Un aspect notabil pe care îl relevă Eurobarometrul este că **cea mai mare scădere în sprijinul pentru asistența acordată Ucrainei a venit de la respondenții care au declarat că situația lor economică este precară sau s-a înrăutățit situația în ultimii ani** (Consolini 2025).

Această tendință pentru sprijini încetarea focului și negocierea unui acord de pace sau armistițiu este prezentă și în societatea ucraineană, dar cu anumite nuanțe. Un sondaj publicat de Gallup în august 2025 arată că 69% din ucraineni preferă o încheiere prin negociere a războiului, în timp ce doar 24% ar dori continuarea operațiilor militare până la victorie – comparat cu situația din 2022, proporția celor două grupuri era inversată (Viggers 2025). Totuși, un sondaj din aceeași perioadă al Rating Group, realizat pentru presa ucraineană, a arătat că **75% dintre ucraineni preferă varianta unui armistițiu negociat, dar doar în cazul în care țara primește garanții de securitate puternice** (Pakhnyuk 2025).

Astfel, războiul nu este afectat direct, pe teren, dar poate fi afectată capacitatea Ucrainei de a se apăra, atâta vreme cât ar scădea nivelul asistenței oferită de statele occidentale. Sondajele din ultimii doi ani relevă faptul că europenii sunt deschiși la a continua sprijinirea Ucrainei la modul general, dar crește sentimentul de a presa Kyivul să accepte concesii considerabile în fața Rusiei. Totuși, nu este clar dacă acesta este efectul campaniilor de influență rusești. Un articol al *Foreign Affairs* din 2024 argumenta faptul că guvernele nu trebuie să minimalizeze rolul pe care îl joacă operațiunile de influență, dar nici să le exagereze impactul – lucru care ajută exact statele care utilizează astfel de instrumente (Belogolova et al.,

2024). Este foarte probabil ca alți factori, precum situația economică și alte evoluții interne din statele UE să joace un rol mai puternic decât campaniile rusești de influență, dar acestea oricum reușesc să amplifice sentimente deja existente în societate și legitimează anumite opinii.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Rusia nu poate să învingă definitiv și rapid Ucraina pe front, astfel că are nevoie de un acord de armistițiu favorabil, care ar putea fi obținut dacă reușește să erodeze unitatea occidentală pentru a reduce sprijinul pentru Kyiv. **Campaniile de dezinformare rusești nu afectează direct operațiile militare din Ucraina, dar au un rol indirect prin eforturile de a scădea nivelul asistenței de securitate și umanitară pentru Kyiv, slăbind capacitățile de apărare.**

Astfel, UE și statele membre ar trebui să continue eforturile de **atribuire publică** a campaniilor de dezinformare rusești, punând accentul pe numirea actorilor și dezvăluirea metodelor utilizate. În completarea atribuirii publice, trebuie continuată și politica sancțiunilor împotriva actorilor găsiți responsabili. În ultimii doi ani, UE a impus și prelungit **sancțiuni** asupra mai multor indivizi și entități din Rusia responsabile pentru acțiuni destabilizatoare și campanii de dezinformare împotriva statelor UE și a țărilor partenere (Delegation of the European Union to Ukraine 2025). Totodată, statele europene ar trebui să încerce să **destabilizeze rețelele utilizate** de actorii Kremlinului pentru campaniile de influență. Spre exemplu, în 2024, Departamentul pentru Justiție al SUA a pus sechestru pe mai multe domenii de internet și câteva sute de conturi de social media, acuzând că au fost folosite de Rusia pentru campanii de dezinformare cu conținut generat de AI (Johnson 2024). În plus, statele europene încă au nevoie să **coopereze** în privința combaterii dezinformărilor și să **integreze lecțiile învățate din trecut**, existând deja țări cu o experiență bogată în ceea ce privește campaniile de influență ale Rusiei – Letonia, Estonia sau Ucraina (Vrobļevska & Irdi 2025; Beznosiuk 2025).

Totodată, statele europene ar trebui să coopereze cu **companiile care controlează platformele mari de social media** (Meta, TikTok, X etc.) pentru a îmbunătăți eforturile de moderare sau eliminare al conținutului aferent campaniilor de dezinformare. În plus, un alt element important, pe lângă acțiuni de *de-bunking* sau *pre-bunking* cu privire la narațiunile false, este **încercarea de ameliorare a situației economice**, mai ales pentru categoriile sociale cele mai vulnerabile, dar și **promovarea transparentă** a rolului important pe care îl are asistența de securitate și umanitară oferită Ucrainei.

BIBLIOGRAFIE

- Belogolova, O., Foster, L., Rid, T., & Wilde, G. (2024, mai 17). *Don't Hype the Disinformation Threat*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/russian-federation/dont-hype-disinformation-threat>
- Beznosiuk, M. (2025, iunie 5). Russian hybrid warfare: Ukraine's success offers lessons for Europe. *Atlantic Council*. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/russian-hybrid-warfare-europe-should-study-ukraines-unique-experience/>
- Boutemur, J., Lella, I., Bakatsis, I., Chatzichristos, G., Foley, K., Leskinen, J., Otcenasek, J., Ziolk, D., & ENISA. (2025). *ENISA Threat Landscape 2025*. <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2025>
- Châtelet, V. (2025, aprilie 18). *Exposing Pravda: How pro-Kremlin forces are poisoning AI models and rewriting Wikipedia*. Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/exposing-pravda-how-pro-kremlin-forces-are-poisoning-ai-models-and-rewriting-wikipedia/>
- Consolini, M. (2025, martie 24). *Support for Ukraine still high among EU citizens but some fall off apparent among certain groups*. Eurofound; Eurofound. <https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/all/support-ukraine-still-high-among-eu-citizens-some-fall-apparent-among>
- Context. (2024, iulie 4). *Rețeaua Minciunilor. Cum a folosit extrema dreaptă TikTok pentru a răspândi dezinformări și conspirații*. Context.ro. <https://context.ro/reteaua-minciunilor-cum-a-folosit-extrema-dreapta-tiktok-pentru-a-raspandi-dezinformari-si-conspiratii/>
- Delegation of the European Union to Ukraine. (2025). *Russian hybrid threats: Council prolongs restrictive measures by another year | EEAS*. EEAS. https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/russian-hybrid-threats-council-prolongs-restrictive-measures-another-year_en?s=232
- Dixon, W., & Beznosiuk, M. (2025, noiembrie 20). *Axis of authoritarians poses mounting threat on the global information front*. Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/axis-of-authoritarians-poses-mounting-threat-on-the-global-information-front/>
- EEAS. (2025). *3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats*. https://www.eeas.europa.eu/eeas/3rd-eeas-report-foreign-information-manipulation-and-interference-threats-0_en
- Eurobarometer. (2025). *Standard Eurobarometer 103—Spring 2025—May 2025— Eurobarometer survey*. Europa.eu. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3372>
- Johnson, D. B. (2024, iulie 9). *US, international authorities seize Russian AI bot farm*. CyberScoop. <https://cyberscoop.com/us-international-authorities-seize-russian-ai-bot-farm/>

- Krastev, I., & Leonard, M. (2024, februarie 20). *Wars and elections: How European leaders can maintain public support for Ukraine*. ECFR. <https://ecfr.eu/publication/wars-and-elections-how-european-leaders-can-maintain-public-support-for-ukraine/>
- Pakhnyuk, L. (2025, august 31). *75% of Ukrainians are ready for a ceasefire only if security guarantees are provided*. The Kyiv Independent. <https://kyivindependent.com/75-of-ukrainians-are-ready-for-a-ceasefire-only-if-security-guarantees-are-provided/>
- Vigers, B. (2025, august 7). *Ukrainian Support for War Effort Collapses*. Gallup. <https://news.gallup.com/poll/693203/ukrainian-support-war-effort-collapses.aspx>
- Vroblevska, E., & Irdi, B. (2025, mai 5). *What's the best way to deal with Russian information manipulation? Latvia has answers*. Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/whats-the-best-way-to-deal-with-russian-information-manipulation-latvia-has-answers/>
- Wallner, C. (2025). *Russia, AI and the Future of Disinformation Warfare* (Emerging Insights). RUSI. <https://static.rusi.org/russia-ai-and-the-future-of-disinformation-warfare.pdf>
- Zadorozhnyy, T. (2025, noiembrie 7). *AI soldiers: How deepfakes are manipulating Ukraine's mobilization narrative*. The Kyiv Independent. <https://kyivindependent.com/ai-soldiers-how-deepfakes-are-manipulating-ukraines-mobilization-narrative/>

IDR

Institutul Diplomatic Român

Misiune. Institutul Diplomatic Român (IDR) își asumă misiunea de a contribui substanțial la creșterea calității diplomației românești prin formare, educare continuă, cercetare, prin dezvoltarea gândirii critice și strategice, prin conectare internațională. O politică externă bună servește unei politici interne benefice.

Principii: valorizarea resurselor umane, profesionalismul, respectul și dialogul, responsabilitatea pentru comunitate.

Pornind de la atribuțiile legale fondatoare ale IDR, dezvoltarea în continuare a institutului se realizează, în funcție de nevoile identificate în MAE, pe următoarele patru direcții:

- Formarea și educarea continuă a diplomaților și a altor categorii de cursanți;
- Aprofundarea dimensiunii de cercetare și expertiză pe spații regionale și problematici funcționale;
- Funcționarea IDR ca *think-tank* al MAE;
- Integrarea IDR în cadrul unei rețele internaționale de institute relevante similare.

Autor: Claudiu Codreanu (PhD) este analist la Institutul Diplomatic Român – Serviciul Furnizare de Expertiză pentru MAE.

Seria Policy Brief IDR
ISSN 2066-5989
ISSN-L 2066-5989

Editare, formatare și grafică: Claudiu Codreanu

Imagine copertă: <https://unsplash.com/photos/a-group-of-people-holding-up-signs-in-front-of-a-building-N5RDViViCNs>

Institutul Diplomatic Român - IDR
<https://www.idr.ro/en/> | secretariat@idr.ro
Primăverii 17, sector 1, București, 011972